

Зміст другого розвиваючого тесту з філософії до тем: „Гносеологія” і „Епістемологія”.

1. За своїм найпершим значенням пізнання — це:

- а) продукування інформації;
- б) взаємодія суб'єкта та об'єкта;
- в) процес взаємодії свідомості та дійсності, результатом якого постають знання та уявлення.

2. Гносеологія та епістемологія — це:

- а) синоніми, бо позначають те ж саме — теорію пізнання;
- б) різні напрями пізнання, але їх часто розглядають як синоніми;
- в) різні напрями вивчення пізнання, оскільки гносеологія досліджує загальні умови пізнання, а епістемологія — знання (переважно наукове).

3. Пізнання як людська здатність:

- а) не має суттєвого відношення до найперших потреб людини, оскільки виживати можна і без пізнання;
- б) вказує на те, що людина постає агентом світового інформаційного процесу;
- в) виявляє такі фундаментальні особливості людини, як її розумність, творче ставлення до дійсності.

4. Філософське розуміння пізнання передбачає:

- а) пригнєння за допомогою знань оволодіти певною дійсністю;
- б) продукування інформації;
- в) можливість для людини досягнути найважливішого та найзаповітнішого в своєму житті;
- г) все вищеперераховане.

5. Життєво-досвідне пізнання характеризується чіткою диференціацією свого змісту, усвідомленістю та спеціальною спрямованістю.

Так

Ні

6. Найпершим та найважливішим для людини видом пізнання постає:

- а) релігійно-містичне;
- б) наукове пізнання;
- в) художньо-мистецьке;
- г) життєво-досвідне пізнання;
- д) жодне із видів пізнання, оскільки вони лише разом охоплюють всі пізнавальні здібності та можливості людини.

7. Суб'єкт пізнання — це те, на що спрямовані пізнавальна та практична активність людини.

Так

Ні

8. Об'єкт пізнання:

- а) передує суб'єкту та визначає його;
- б) є невід'ємним від суб'єкта, оскільки вони постають сторонами єдиного процесу пізнання;
- в) є похідним від суб'єкта;
- г) постає частиною суб'єкта пізнання.

9. Об'єкт та предмет пізнання співвідносяться таким чином:

- а) вони є синонімами;
- б) вони стосуються різних сфер пізнання: предмет фігурує в гуманітарних науках, об'єкт — в природничих;
- в) об'єкт є частиною предмета;
- г) предмет постає певним зрізом або проекцією об'єкта.

10. Чуттєве пізнання як рівень пізнання характеризується:

- а) найбільшою достовірністю, оскільки прямо засвідчує реальність;
- б) тим, що воно є єдиним реальним джерелом пізнання;
- в) найбільшим ступенем повноти;
- г) чітким відокремленням суттєвого від несуттєвого;
- д) тим, що воно є найпершим джерелом пізнання.

11. Об'єктом чуттєвого пізнання постають зв'язки, функції та відношення дійсності, а об'єктом раціонального пізнання — окремі властивості речей.

Так

Ні

12. Із наведених нижче можливих варіантів відповідей виберіть найвиправданіший.

У порівнянні чуттєвого пізнання із раціональним (абстрактним мисленням) можна зробити такі висновки:

- а) чуттєве пізнання має ту перевагу, що воно засвідчує дійсність будь-чого;
- б) чуттєве пізнання має ту перевагу, що воно дозволяє інтенсифікувати пізнання через узагальнення;
- в) раціональне пізнання здатне виходити за межі наданого чуттям та фіксувати зв'язки цілих класів предметів;
- г) жодне із них не має очевидних переваг у відношенні до іншого.

13. Потреба в синтезі даних чуттів із абстрактними раціональними узагальненнями зумовлена:

- а) цілісним характером духовних процесів;
- б) тим, що кожний із даних рівнів пізнання має свої переваги та недоліки;
- в) існуванням двох основних джерел пізнання — матеріалу чуттів та апріорних форм розсудку.

14. Експеримент, як форма синтетичного пізнання, передбачає узгодженість раціональних положень із набутими чуттєвими враженнями.

Так

Ні

15. Внаслідок внутрішнього суперечливого характеру пізнавального процесу, пізнання розвивається:

- а) по висхідній; б) спіралеподібно; в) по синусоїді; г) по спадаючій.

16. Оберіть із наведених нижче термінів ті, що фіксують однобічні підходи до цілісного, синтетичного характеру пізнання, невиправдано висуваючи на перший план його окремі складові та елементи:

- а) емпіризм; б) прагматизм; в) догматизм;
- г) раціоналізм; д) спіритизм; е) сенсуалізм.

17. Оберіть серед наведених нижче термінів ті, що характеризують сучасні концепції істини:

- а) софістична; б) евристична; ж) інструментальна.
- в) конвенціональна; г) концептуальна;
- г) когерентна; д) кореспондентська;

18. Оберіть найвиправданіші та найвиваженіші варіанти відповіді на питання.

Серед сучасних підходів до визначення та розуміння істини можна виділити наступні:

- а) істина — це відповідність знань та уявлень дійсному стану речей;
- б) істина — це поняття, що у власному розумінні притаманне лише божественному віданню та об'явленню;
- в) істина — це характеристика лише наукових знань;
- г) істина — це внутрішня узгодженість знань та їх складових;
- д) істина — це знаряддя подолання сумніву;
- ж) істина постає в якості еталонного поняття, що дозволяє оцінювати міру точності та виправданості знань.

19. Істина і правда співвідносяться таким чином:

- а) істина — це характеристика раціональних утворень, а правда — це єдність істини та життєвої позиції;
- б) правда — це характеристика раціональних утворень, а істина — це єдність правди та життєвої позиції.

20. Істина — це не миттєва, одноактна оцінка стану знань, а процес, в якому кожна складова знання виконує свою доцільну та необхідну функцію.

Так

Ні

21. Наука, на Ваш погляд, це що? (Виберіть найвиваженіший варіант відповіді на запитання).

- а) Наука — це спеціалізований та спеціально організований вид пізнання, що спрямований на продукування найвиправданіших та достовірних знань.
- б) Наука — це такий вид пізнавальної діяльності, який формується свідомо — внаслідок розуміння людьми значущості та ефективності знання.
- в) Наука — це пізнання, що спрямоване на забезпечення підвищення ефективності виробничої діяльності.
- г) Наука виникає внаслідок того, що існують допитливі люди, які згодні ризикувати всім, заради отримання нових знань.
- г) Наука це різновид інтелектуальної розваги у якій результат не має особливого значення.

22. До найперших ознак науки слід зарахувати:

- а) її мову (спеціальну термінологію) та логіку (внутрішню впорядкованість);
- б) єдність функцій описування, пояснення та прогнозування;
- в) дослідження внутрішньої необхідності явищ та процесів дійсності;
- г) наявність емпіричного та теоретичного рівнів пізнання;
- д) усе вищеперераховане.

23. Виберіть варіанти правильного окреслення питання. У своєму реальному функціонуванні наука постає в якості:

- а) незаперечних положень та принципів;
- б) як єдність знань та діяльності, що їх продукує;
- в) як сукупність соціальних інститутів, що здійснюють наукову діяльність;
- г) єдності інтуїції та доведень.

24. Складовими методу наукового пізнання постають:

- а) описова, операціональна та концептуальна складові;
- б) інструменти, засоби, прилади;
- в) методика, прикмети(принципи) наукової раціональності, теоретичне усвідомлення.

25. Із наведеного нижче переліку понять оберіть ті, що можна зарахувати до методів емпіричного пізнання, методів опрацювання фактів та методів теоретичного пізнання:

- а) феноменологічний метод; б) аксіоматика, гіпотетико-дедуктивні побудови, системно-структурний аналіз;
- в) екзегетика, мантика, семантика; г) індукція та дедукція, аналіз та синтез; д) спостереження, вимірювання, експеримент.